

● تازه‌های فناوری اطلاعات اسلامی

امضای تفاهم‌نامه بین مرکز نور و مرکز خدمات حوزه علمیه

حجت‌الاسلام والمسلمین ربانی، رئیس مرکز خدمات حوزه‌های علمیه، به همراه جمعی از مسئولان این مرکز با حضور در مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور)، ضمن بازدید از بخش‌های مختلف، با دستاوردها و خدمات نور آشنا شدند.

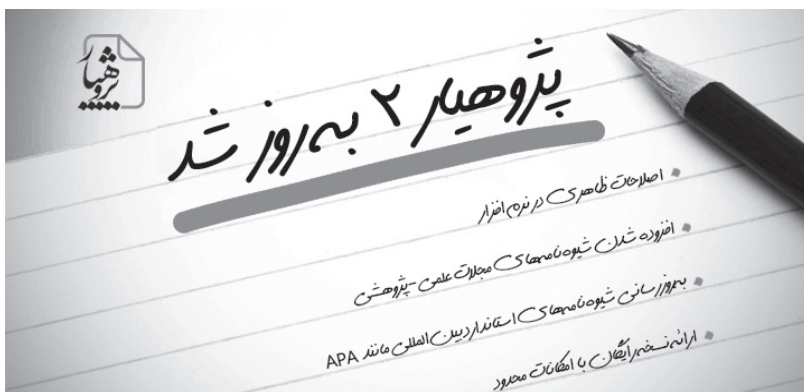
گفتنی است، پس از این بازدید، در جلسه‌ای که با حضور حجت‌الاسلام و المسلمین شهریار، ریاست مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) برگزار شد، طرفین با هدف بهره‌مندی از ظرفیت‌های متقابل، تفاهم‌نامه‌ای به مدت ۲۴ ماه امضا کردند.

بخشی از تعهدات طرفین در این تفاهم‌نامه به قرار ذیل می‌باشد:

۱. ایجاد بستر ارائه نرم‌افزارهای مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (به صورت تک‌محصولی) از طریق سامانه‌های الکترونیک مرکز خدمات، با حداقل ۵۰ درصد تخفیف؛
۲. ایجاد بستر ارائه مجموعه نرم‌افزارهای مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی، به صورت نصب‌شده (خدمات نصب روی لپ‌تاپ و هارد اکسترنال) با ۳۰ درصد تخفیف؛
۳. تأسیس بانک‌های اطلاعاتی مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی در مراکز معرفی‌شده از سوی مرکز خدمات؛
۴. ارائه داده‌ها و اطلاعات مجلات، کتاب‌ها و مقالات، توسط مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی به مرکز خدمات، جهت استفاده در امور تحقیقاتی، با رعایت حقوق مالکیت معنوی و طی قرارداد‌های جداگانه؛
۵. ارائه محصولات پژوهشی مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نورمگز، کتابخانه دیجیتال نور، سمیم نور و اندیشوران) با تخفیف ۳۰ درصد، به افراد معرفی‌شده از سوی مرکز خدمات؛
۶. ارائه خدمات هاستینگ، دامنه و طراحی پورتال با تخفیف توسط مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی، به افراد معرفی‌شده از سوی مرکز خدمات؛
۷. همکاری مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی و مرکز خدمات در ارائه ظرفیت‌های آموزشی و محتوایی جهت ارتقای سطح دانش فناوری اطلاعات طلاب، به منظور حضور فعال و مؤثر ایشان در فضای مجازی.

نرم‌افزار «پژوهیار ۲» به روز شد

نرم‌افزار پژوهیار، به عنوان اولین نرم‌افزار مدیریت استناددهی متن‌باز فارسی زبان، با امکانات و قابلیت‌های جدید به‌روزرسانی شد.

در این نسخه از نرم افزار که نگارش ۵.۲.۰ و پنجمین به روزرسانی نرم افزار پژوهیار ۲ به شمار می رود، قابلیت ها و تغییرات جدیدی ارائه شده است که تعدادی از این قابلیت ها برای نخستین بار در نرم افزارهای مدیریت استناددهی به کار گرفته شده اند و نیاز پژوهشگران ایرانی را در تهیه و تدوین مقاله ها، پایان نامه نویسی و نوشتن هرگونه سند علمی مرتفع می نماید.

از مهم ترین تغییرات این نسخه از نرم افزار پژوهیار،

بومی سازی شیوه های استاندارد چندزبانه (فارسی، عربی و انگلیسی) است؛ به گونه ای که با آخرین تغییرات و به روزرسانی شیوه های استاندارد APA، شیکاگو، ونکور، هاروارد، IEEE، MLA سازگار شده است. در این شیوه ها، مواردی که مختص زبان فارسی هستند، در پژوهش تطبیقی جامعی بررسی و پیاده سازی شده اند.

همچنین، در کنار شیوه های استاندارد، شیوه های استناددهی ۲۰ عنوان از مجلات علمی - پژوهشی دانشگاه های: تهران، شهید بهشتی، علامه طباطبایی و الزهراء به فهرست شیوه های نرم افزار پژوهیار افزوده شده اند و از این پس، پژوهشگرانی که برای این مجلات مقاله می نویسند، می توانند با افزودن شیوه استنادی خود از پایگاه پژوهیار، به راحتی قواعد مربوط به دستورعمل مجله در استناددهی را رعایت کنند. در واقع، با افزودن این امکان، یکی از مشکلات اساسی پژوهشگران و همچنین، گروه سردبیری نشریات در ارزیابی و ویرایش استنادی مقالات، حل خواهد شد.

نشریات علمی - پژوهشی اضافه شده در نسخه ۵.۲.۰ نرم افزار پژوهیار، به شرح زیر است:

اندیشه های نوین تربیتی؛ پژوهش حقوق عمومی، دانشگاه علامه طباطبایی؛ پژوهش حقوق کیفری، دانشگاه علامه طباطبایی؛ پژوهش در رفتار حرکتی، دانشگاه الزهراء؛ پژوهشنامه اقتصاد انرژی ایران، دانشگاه علامه طباطبایی؛ پژوهشنامه اقتصادی، دانشگاه علامه طباطبایی؛ پژوهشنامه معارف قرآنی، دانشگاه علامه طباطبایی؛ پژوهش های کاربردی روان شناختی، دانشگاه تهران؛ تحقیقات کتابداری و اطلاع رسانی، دانشگاه تهران؛ ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه آزاد واحد علوم تحقیقات؛ جامعه شناسی هنر و ادبیات، دانشگاه تهران؛ مطالعات روان شناسی بالینی، دانشگاه علامه طباطبایی؛ روان شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی؛ علم زبان، دانشگاه علامه طباطبایی؛ فرهنگ مشاوره و روان درمانی، فرهنگ مشاوره و روان درمانی؛ متن پژوهی ادبی، دانشگاه علامه طباطبایی؛ مدیریت فناوری اطلاعات، دانشگاه تهران؛ مطالعات مدیریت گردشگری، دانشگاه علامه طباطبایی؛ پژوهش های راهبردی سیاست، دانشگاه علامه طباطبایی؛ پژوهش های روستایی؛ دانشگاه تهران.

گفتنی است، در برنامه آتی پژوهیار، قرار است که شیوه های استناددهی تمامی مجلات علمی - پژوهشی و سپس پایان نامه های دانشگاه ها در داخل ایران به مرور به نرم افزار افزوده شوند.

سایر قابلیت ها و تغییرات افزوده شده در نسخه جدید نرم افزار پژوهیار ۲ به شرح زیر می باشد:

اصلاحات ظاهری پایه ای در نرم افزار و افزونه ورد؛ امکان جست و جوی کامل متنی در فایل های PDF و صفحات وب ضمیمه شده به آیتم ها در محیط نرم افزار؛ افزودن فیلدهای تخصصی به برخی آیتم ها، مانند: افزودن فیلد تاریخ نشر اصلی به آیتم کتاب، فیلد نوع به آیتم مقاله کنفرانس، فیلد نوع نقد به آیتم کتاب، مقاله مجله تخصصی، مقاله مجله عمومی، فیلد کاتب و حاشیه نویسی به آیتم نسخه خطی، فیلدهای کارگردان و تهیه کننده به آیتم های دیداری و شنیداری. اضافه کردن فیلد اجباری مشخص کردن زبان آیتم برای همه آیتم های کتاب شناختی، به منظور جلوگیری از بروز خطا در استناددهی؛ امکان نمایش URL برای همه آیتم ها یا فقط برای صفحات وب؛ رفع کردن باگ های گزارش شده توسط کاربران؛ به روزرسانی افزونه واژه پرداز word به نسخه ۳.۳.۲۱؛ به روزرسانی رابط مرورگر فایرفاکس به نسخه ۴.۰.۴۰؛ به روزرسانی رابط مرورگر کروم به نسخه ۴.۰.۳۷؛ به روزرسانی رابط مرورگر اپرا به نسخه ۴.۰.۳۷؛

و نخبگان جامعه، اقدام به تولید و عرضه نسخه مبتنی بر ویندوز این نرم‌افزار نیز نمود.

این نرم‌افزار، واسطی است که برای ارائه و مطالعه کتب الکترونیکی به‌ویژه در حوزه علوم اسلامی - انسانی تهیه شده است و بانک غنی و بی‌مانند مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی که پیش‌تر در قالب ده‌ها عنوان نرم‌افزار ارائه گردیده، به همراه بیش از پنج‌هزار عنوان کتاب در حوزه‌های مختلف علوم اسلامی و انسانی از ناشران برگزیده کشور را در اختیار کاربر قرار می‌دهد. فهرست این کتاب‌ها، پیوسته در حال افزایش می‌باشد.

ایجاد میز پژوهشی و دسته‌بندی شخصی کتابخانه، قابلیت جست‌وجوی کلمه و عبارت در متن و فهرست کتب، پیمایش در متن توسط فهرست عناوین، تنظیم فونت، نمایش و عدم نمایش اعراب، دسترسی آسان به پاورقی‌ها، قابلیت حاشیه‌گذاری، رنگی کردن، علامت‌گذاری، دسترسی به فروشگاه کتاب به همراه خرید، قابلیت هماهنگ‌سازی با نرم‌افزار کتابخوان همراه و امکان به‌روزرسانی مستقیم نرم‌افزار از طریق اینترنت توسط کاربر، از جمله امکاناتی است که کاربر با نصب این نرم‌افزار می‌تواند از آنها بهره‌مند گردد.

کاهش هزینه‌های تولید و چاپ، عدم نیاز به فضای نگهداری، قابلیت جست‌وجوی راحت و سریع در محتوای کتاب، از مزیت‌های نشر دیجیتال نسبت به نشر کاغذی کتاب است و یکی از سیاست‌های مهم مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلام (نور) که سال‌ها برای تحقق آن کوشیده است، زمینه‌سازی در جهت گسترش نشر دیجیتال است. از این‌رو، با تولید و عرضه کتابخوان نور، امکان ارائه دیجیتالی کتاب‌ها را برای نویسندگان و ناشران، به قیمت دلخواه خودشان و با حفظ حق مالکیت معنوی صاحبان آثار، فراهم نموده است.

عرضه نسخه رومیزی کتابخوان نور در کنار نسخه اندرویدی آن، شرایط مطلوبی را برای عرضه کتاب به صورت دیجیتالی فراهم کرده است. گروه کتابخانه‌های دیجیتال مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور)، برای ارتقای کیفیت نرم‌افزار کتابخوان نور و تمامی خدمات خود، نیازمند همفکری و همکاری تمامی کاربران است. بنابراین، کاربران گرامی می‌توانند با استفاده از امکان ارسال نظر، پیشنهاد و یا گزارش اشکال، به صورت مستقیم در نرم‌افزار و همچنین تماس با بخش امور کاربران نور، ضمن ارائه طرح‌ها، پیشنهادهای سازنده خویش، این حرکت مبارک را در خدمت‌رسانی به پژوهشگران حوزه‌های علوم انسانی و اسلامی، مفیدتر نموده، ما را در ارائه هرچه بهتر نسخه‌های بعدی این نرم‌افزار یاری نمایند.

تولید و عرضه نرم‌افزار «معجم موضوعی حکمت اشراق»

مرکز نور در ادامه تولید نرم‌افزارهای ارزشمند در قالب معجم موضوعی، جهت دستیابی سریع و آسان محققان علوم فلسفی، به آرا و نظریات مطرح‌شده در مکتب اشراق که همواره به عنوان یکی از سه مکتب اصلی در فلسفه اسلامی مورد اهمیت پژوهشگران بوده است، نرم‌افزار معجم موضوعی حکمت اشراق را در قالب جدید معجم موضوعی استاندارد تولید و عرضه نمود.

در این نرم‌افزار که حاصل فعالیت‌های ارزشمند پژوهشگران گروه علوم عقلی مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی می‌باشد، ۱۰ عنوان کتاب در ۱۶ جلد از آثار شیخ اشراق و دیگر آثار حکمت اشراق به صورت تحلیل لایه‌به‌لایه در ۲۲۳۶۴ موضوع (چکیده)، ۲۷۵۰۷ نمایه و ۴۳۹۴ کلیدواژه به همراه سیستم مرتبطات، مترادفات و مشتکات، تحلیل شده و در اختیار کاربران قرار می‌گیرد.

حکمة الاشراق، شرح حکمة الاشراق (الشهرزوری)، شرح حکمة الاشراق (قطب‌الدین الشیرازی)، التلویحات اللوحیة والعرشیة، المقاومات، المشارع والمطارات، التعليقات علی شرح حکمة الاشراق (صدر المتألهین)، از آثاری

است که در نرم‌افزار معجم موضوعی حکمت اشراق به صورت موضوعی مورد تحلیل و در اختیار کاربر قرار گرفته است. یکی از خصوصیات قابل توجه نرم‌افزار معجم موضوعی حکمت اشراق، ارائه آن در قالب جدید معجم موضوعی استاندارد می‌باشد که این قالب، علاوه بر قابلیت‌های فنی و پژوهشی تولیدات گذشته مرکز نور، ویژگی‌های تازه و مفیدی را نیز در خود جای داده است.

برطرف‌شدن محدودیت در خصوص ابعاد صفحه نمایش دستگاه‌های مختلف، امکان به‌روزرسانی مستقیم نرم‌افزار از طریق اینترنت توسط کاربر، امکان ثبت میزان استفاده کاربر از قابلیت‌های نرم‌افزار و نیز در نظر گرفتن میز پژوهشی برای محقق، جست‌وجو در متن کتاب‌ها با قابلیت اولویت‌دهی به نتایج و با عملگرهای استاندارد، بهبود نتایج جست‌وجو بر اساس کتاب، نویسنده و زبان، امکان اجرای نرم‌افزار روی پلتفرم‌های مختلف و نیز تغییر شیوه نمایش مانند حذف اعراب، نمایش صفحه‌ای و پاراگرافی، از جمله قابلیت‌های این قالب جدید به شمار می‌رود.

همچنین، رفع پیچیدگی و سختی استفاده از قالب‌های معجم موضوعی که در گذشته شاهد آن بودیم و ساده‌شدن رابط کاربری در جهت استفاده راحت‌تر پژوهشگر، از جمله مواردی است که در قالب معجم موضوعی استاندارد پیاده‌سازی شده است؛ به‌طوری‌که کاربر از طریق فهرست کلیدواژه، نمایه و انتخاب موضوع و همچنین روش جست‌وجوی موضوعی، می‌تواند به موضوعات مورد نظر خود دست یابد.

«فرهنگ موضوعی تفسیر التبیان و المیزان» عرضه شد

از آنجا که دو تفسیر مهم «التبیان» شیخ طوسی و «المیزان» علامه طباطبایی به شیوه موضوعی کار شده بود و فرهنگ موضوعی تفسیر «التبیان» در سال ۸۸ و فرهنگ موضوعی تفسیر «المیزان» در سال ۹۲ به صورت مستقل تولید گردیده بود و کاربران برای دستیابی به پژوهش‌های تفسیری ناچار بودند به این دو برنامه مراجعه کنند، ضرورت داشت که آن دو نرم‌افزار، از نظر فیزیکی و محتوایی یکی شوند تا یک فرهنگ موضوعی جامع تفسیری تولید شود و کاربران تنها از یک برنامه استفاده نمایند. از این رو، مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی، نرم‌افزار «فرهنگ موضوعی تفسیر التبیان و المیزان» را در قالب معجم موضوعی استاندارد تولید و در اختیار قرآن پژوهان قرار داد.

در این نرم‌افزار که حاصل فعالیت‌های پژوهشی پژوهشگران علوم قرآن و تفسیر مرکز نور می‌باشد، ۲ عنوان از مهم‌ترین تفاسیر شیعی، به نام‌های «التبیان فی تفسیر القرآن» و «المیزان فی تفسیر القرآن» به صورت تحلیل لایه‌به‌لایه در ۷۲۰۰۲ موضوع (چکیده)، ۱۷۴۸۲۲ نمایه و ۱۲۵۸۷ کلیدواژه به همراه سیستم مرتبطات، مترادفات و مشترکات، تحلیل شده و در اختیار پژوهشگران قرار گرفته است.

یکی از خصوصیات قابل توجه این نرم‌افزار، ارائه آن در قالب جدید معجم موضوعی استاندارد می‌باشد. برای اولین بار در این رابط کاربری در جهت آسان‌سازی جست‌وجوی کاربر، امکان تحقیق موضوعی در کارتابل جست‌وجو تعبیه شده که کاربر بدون درگیری با فهرست‌های تهیه‌شده و صرفاً با واردکردن موضوع مورد نظر، می‌تواند در تمامی متون به صورت موضوعی جست‌وجو کند و به مطلب مورد نظر دست یابد.

این قالب جدید، همچنین، به کاربران نرم‌افزار اجازه می‌دهد که بر هر قسمت از متن کتاب، یادداشت‌نویسی کنند. امکان رنگی کردن، نوشتن عنوان و انتساب چند نمایه برای جست‌وجوی سریع‌تر نیز برای کاربر فراهم شده است که همگی در یک ابزار واحد به نام «پژوه‌نگار» جمع‌آوری شده و قابل مدیریت توسط کاربر می‌باشد. ■